

KÖZÉPISKOLAI FITTSÉGI MÉRÉSEK SZEREPE A DIÁKOK EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ÉS A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS IRÁNTI MOTIVÁCIÓJÁBAN

(THE ROLE OF SECONDARY SCHOOL FITNESS MEASUREMENTS IN MOTIVATING STUDENTS TOWARDS HEALTHY LIFESTYLE AND DAILY PHYSICAL EDUCATION)

Készítette: Faragó Dávid

Mentor: Dr. Katona Zoltán PhD

Célkitűzés, hipotézisek: Az életminőséget a mindenkori egészségi állapot, az egyén életmódját jellemző hasznos és káros életmódi összetevők alapvetően meghatározzák. Az egészséges életmód fontos elemei a rendszeres testmozgás, az egészséges táplálkozás, a megfelelő regenerálódás, valamint a nem kívánatos hatású szokások elkerülése is. A szokások kialakulása és megszilárdulása csak megfelelő motiváció esetén lehetséges. Magyarországon végzett felmérések megállapítják, hogy a 9.-12. évfolyamokon tanulók nagy része fejlesztésre szorul, a szív és kardiovaszkuláris állóképesség területén. Szakdolgozati kutatásom célja volt, hogy feltárjam a középiskolai diákok motivációját a mindennapos testnevelés, egészséges életmód és fittségi mérések kapcsolatában.

H1: Feltételezem, hogy a nem sportoló középiskolai diákok kevésbé motiváltak a mindennapos testnevelés órákkal és az egészséges életmódjukkal kapcsolatban.

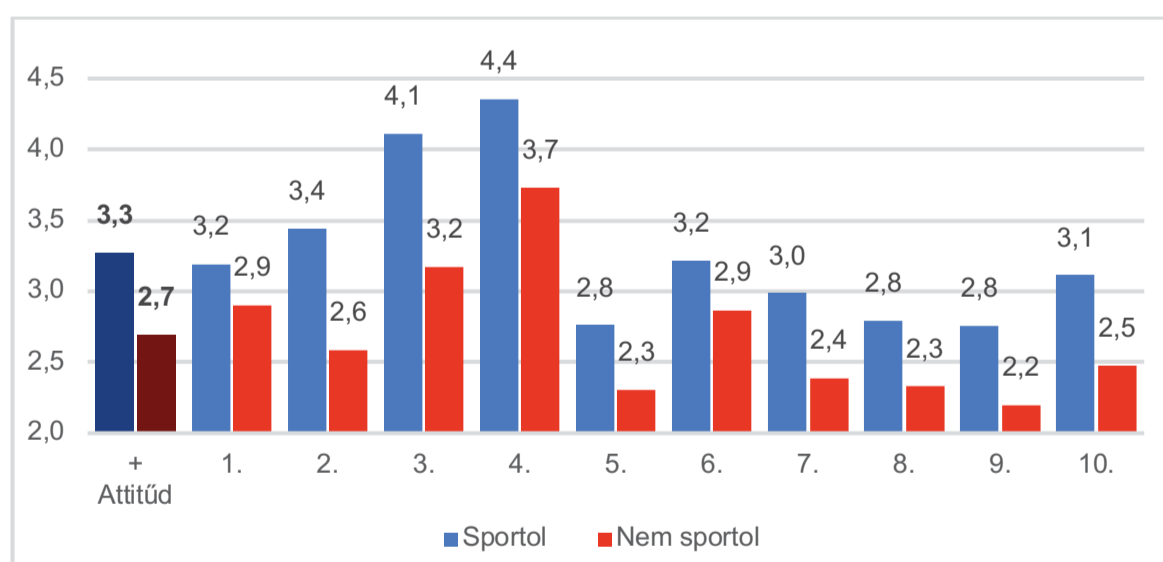
H2: Feltételezem, hogy a NETFIT mérések motiváló szerepe csekély a diákok mindennapos testneveléssel és egészséges életmóddal kapcsolatos magatartásában.

H3: Feltételezem, hogy az egészséges életmódot folytató diákok motiváltabbak a mindennapos testneveléssel és a NETFIT mérésekkel szemben.

Anyag és módszer: A felmérés hat középiskola/gimnázium tanulói körében történt. Az anonim, 70 kérdésből álló online felületen végrehajtott kérdőíves adatgyűjtésben 467-en vettek részt, a 9.-12. évfolyamosok közül, 2020 tavaszán. A kérdések az általános adatok és egészségi állapot mellett az életmódi szokások, valamint a mozgásos tevékenységekkel kapcsolatos attitűd és motivációk, motivációs szintek területén gyűjtött információkat. Ez utóbbi témakörön belül, a kérdőív kérdéseire kapott válaszok három tematikus terület (sportolási szokások, mindennapos testnevelés és NETFIT mérések) attitűd- és motiváció-vizsgálatát biztosították. A motivációs összefüggések és motivációs szint kvantitatív elemzését 1-5 fokozatú Likert-skálák által biztosított adatok szolgáltatták. A kapott adatok értékelése egyszerű statisztikai módszerekkel történt, az összefüggések feltárását osztályozott átlagok, és korrelációk segítették.

Eredmények: A felmérésben önként részt vevő 9.-12. évfolyamosok nagyobb hányada gimnáziumi (60%), mintegy egynegyede (27%) szakközépiskolai tanuló volt, és csak kisebb arányt (13%) képviseltek a szakközépiskolások. Az eredményeknél figyelemmel kell lenni arra, hogy a kérdőív-kitöltések között jelentős többséggel (82%) a sportoló diákoktól érkező válaszok uralkodtak, így a nem sportolókkal kapcsolatos eredmények csak fenntartásokkal fogadhatók el. A 467 kitöltő 61,2%-a volt nő, míg 38,8%-a férfi, akik közül 383-an sportolnak és 85-en nem sportolnak. A válaszadók 81,8%-a nem dohányzik, alkoholt pedig csupán alig több mint felük (52,5%) nem fogyaszt.

A sportoló diákok motivációja, minden testneveléssel kapcsolatos motivációs kérdésben nagyobbak bizonyult, mint nem sportoló társaiké.

A sportoló illetve nem sportoló diákok testneveléssel kapcsolatos motivációik szintje az ötfokozatú Likert-skálán (1: hasznosság, 2: legjobbnak lenni, 3: javítás lehetősége, 4: Jó eredmény elérése, 5: új mozgások tanulása, 6: jó légkör, 7: problémamentes állapot, 8: új ismeretek megszerzése, 9: „Flow”, 10: testnevelés órák utáni kiegyensúlyozottság)

Az első hipotézisem második fele a sportoló, illetve nem sportoló diákok egészséggel kapcsolatos motivációira, attitűdjeire irányult. Az eredmények szerint a nem sportoló diákok kevésbé motiváltak az egészséges életmódjukat tekintve, mint a sportoló diákok.

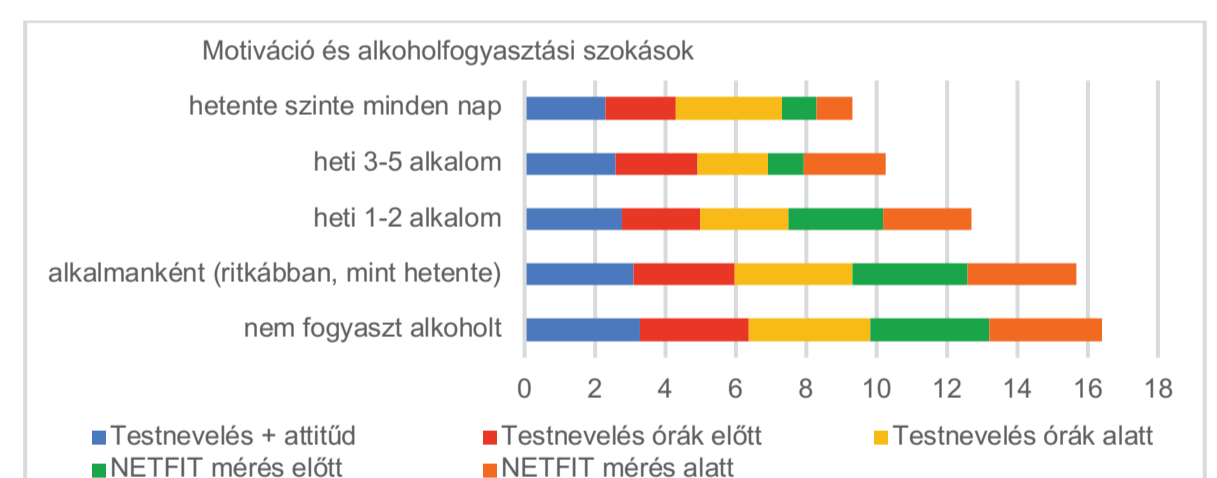
A második feltételezésem a NETFIT mérések csekély motivációs szerepéről szólt, a mindennapos testnevelés és az egészséges életmód kapcsolatában. Az eredményekből látszik, hogy a NETFIT méréseknek azonban jelentősebb motivációs szerepe van a mindennapos testnevelés órákkal kapcsolatban.

A NETFIT mérések testnevelés órákkal kapcsolatos motivációjának korrelációja

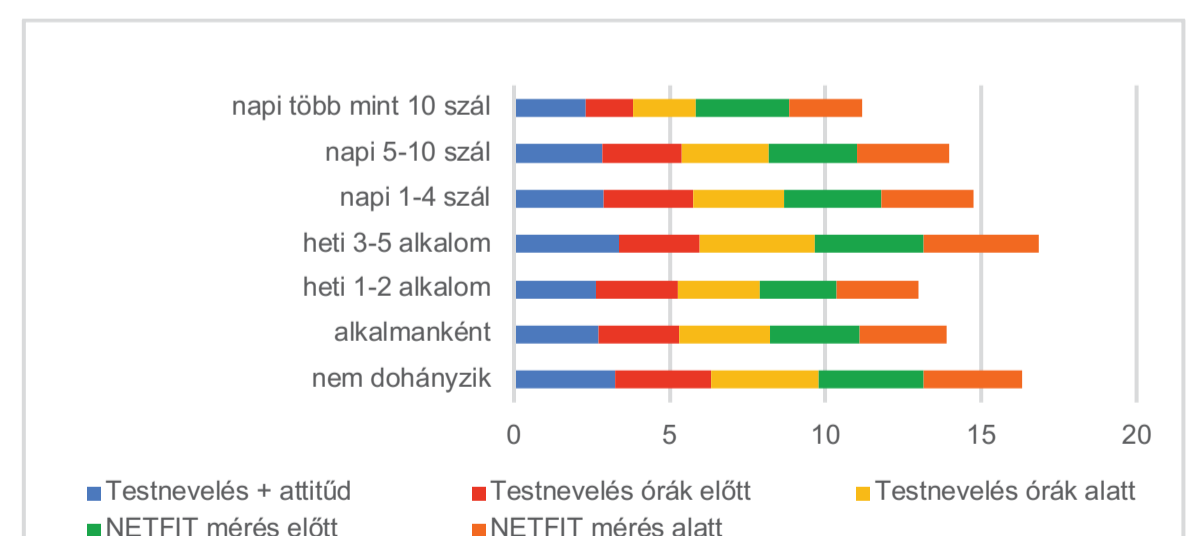
Testnevelés	pozitív attitűd		órák előtti motiváltság		órák alatti motiváltság	
	Sportoló	Nem sportoló	Sportoló	Nem sportoló	Sportoló	Nem sportoló
NETFIT mérések						
átlagos motiváltság	0,552	0,662	0,477	0,509	0,572	0,713
élvezi	0,363	0,344	0,250	0,323	0,273	0,377
után felszabadult	0,087	0,135	0,070	0,035	0,071	0,157
következőn jobbnak lenni	0,474	0,582	0,391	0,447	0,472	0,575
előtt BELSŐ késztetés jól teljesíteni	0,464	0,545	0,525	0,351	0,637	0,635
alatt BELSŐ késztetés jól teljesíteni	0,487	0,651	0,502	0,539	0,627	0,725
hasznosnak tartja	0,405	0,516	0,299	0,370	0,334	0,456
jó állapot-visszajelzők	0,347	0,371	0,221	0,335	0,290	0,439

Ugyanakkor ez pozitív kapcsolat nem áll fenn a NETFIT mérések és az egészséges életmód motivációs összefüggései között. Tehát a második hipotézisem első felének cáfolata, míg második felének igazolódása következett be.

A harmadik feltételezésemben az egészséges és kevésbé egészséges életmódot folytató diákok motivációs összefüggéseit vizsgáltam a mindennapos testnevelés és NETFIT mérések kapcsolatában. Ebben az elemzésben két központi, káros életmódi mutató (dohányzás és alkoholfogyasztás) alapján történtek a differenciált számítások. Az eredmények alapján az látható, hogy minél kevesebb alkoholt fogyaszt egy diák annál motiváltabb a testnevelés órákkal és NETFIT mérésekkel kapcsolatban. Ez az evidenciának tűnő eredmény nem mondható el egyértelműen a dohányzást illetően. A vizsgált minta eredményei alapján, a heti 3-5 alkalommal „rágyújtó” diákok a legmotiváltabbak a testnevelés és NETFIT mérések tekintetében, kismértékben meghaladva az egyáltalán nem dohányzó társaik motivációs szintjét.

Motiváció és az alkoholfogyasztási szokások

Motiváció és az dohányzási szokások

Konklúziók: A NETFIT mérések motivációs szerepe a testnevelés órákkal kapcsolatban jelentős. A középiskolai korosztály életmódjában a rendszeres fizikai aktivitáshoz kötődő magasabb motivációs szint jellemzően alacsonyabb mértékű káros életmódi szokásokkal párosul. Ebben a szenzibilis korosztályban, az iskolai testneveléshez kapcsolódó motivációk megerősítése várhatóan tehát az egészséges életmód többi összetevőjére is pozitívan hat. A megbízhatóbb következtetések érdekében ugyanakkor a kutatást célszerű kibővíteni nagyobb számú nem sportoló diák bevonásával, valamint a már felmért további életmódi jellemzők részletesebb elemzésével. Az eredmények alapján érdemes további vizsgálatokat végezni az egészséges életmódi szokások kialakítása, megszilárdítása területén a NETFIT mérések és az iskolai testnevelés motivációs szerepének növelésére is.